

Virumaa koostöökogu pidas viiendat sünnipäeva

MTÜ Virumaa Koostöökogu pidas mai viimasel neljapäeval toimunud üldkogul ühtlasi ka oma sünnipäeva, millega tähistati viie tegevusaasta täissaamist esimesest üldkoosolekust, kus 19 asutajat leppisid kokku Virumaa koostöökogu sünnis.

Virumaa koostöökogu sai alguse 2006. aasta 1. juunil, kui laua taha istusid 19 asutajaliiget. "Viis aastat tagasi ei teadnud keegi, mis hakkab toimuma ja mida me tegema peame. Teada oli vaid see, et mingi Euroopa Liidu raha on tulemas, mis on vaja ära kasutada ning selle jagamiseks on vaja moodustada organisatsioon," meenutas MTÜ Virumaa Koostöökogu tegevjuht Aili Ilves seda, kuidas kõik alguse sai.

Kolm erinevat tegevusgruppi

Toonaste arutelude tulemusena jõuti seisukohale, et Ida-Virumaal luuakse kolm eraldi tegevusgruppi: Virumaa koostöökogu, Kirderaniku koostöökogu ning Peipsi-Alutaguse koostöökoda. Osaliselt oli selle põhjuseks piirkondade eraldiseisimine ning korraliku ühenduse puudumine, teisalt oli juba külaliikumine jagunenud kolmeks erinevaks piirkonnaks ning see sai osustamiseks ka aluseks.

Hoolimata sellest, et kõik kolm Ida-Virumaa Leader-tegevusgruppi teevad usinalt koostööd ning selle tulemusena on sündinud mitmeid huvitavaid projekte, pole tulnud kunagi kahetseda, et Ida-Virumaal tegutsetakse kolme eraldi organisatsiooniga, samal ajal kui mitmes maakonnas on tegevusgrupe vaid üks. "Kui lüüa kokku see raha, mis summa summarum on maakonda toodud, siis eelmise aasta seisuga oli seda 50 miljonit eesti krooni. Täna on see summa veelgi suurem," on Ilves rahul sellega, mida Leader-tegevus maakonda toonud on.

Raha on Virumaa koostöökogu praeguseks jaganud kolm aastat. Esimesed taotlusvoorud avati 2009. aastal. 2006. aastal, kui organisatsioon loodi, esitati taotlus strateegia koostamiseks vajaliku raha saamiseks. See otsus saadi alles loomisaasta lõpus ning 2007. ja 2008. aasta läkski sisuliselt strateegia väljatöötamiseks. Strateegia põhiosa sai valmis 2007. aasta jooksul, järgmisel aastal tehti sinna veel täiendusi ning kinnitus strateegia kohta, mis andis

aluse ka rahajagamiseks, tuli alles 2008. aasta lõpus.

Meiega on hea

"Kui me 2006. aastal laua taha maha istusime, siis põrnisid kõik üksteist. Ilmselt küll teati, kes on kes, aga millega see inimene tegeleb ning kuidas sellest piirkonnale kasu võiks tõusta, veel ei teatud. Praeguseks oleme muutunud ühtseks seltskonnaks ning inimesed saavad aru, et Virumaa koostöökogusse kuuluda on hea ja tore," on Ilves viie aasta tööga rahul ning kinnitab, et organisatsioon on tänu meeskonna tugevnemisele kõvasti arenenud. Leader-programmi teatakse ja tunatakse ning sellega arvestatakse.

Ilvese sõnul on kõik aktiivsed liikmed protsessi käigus õppinud ning aitavad piirkonna arengule kaasa just nendes niššides, kus nad tegevad on, olgu see siis juhatuses, hindamiskomisjonis või hoopis arengu planeerimises. Inimestel on oma nägemus piirkonna arengust ning ühiselt aidatakse sellele kaasa.

Seda, et organisatsiooni kuuluda, näitab ka tõsiasi, et kui kunagi alustati 19 liikmega, siis praeguseks on neid juba 44 ja uusi liikmeid tuleb pidevalt juurde. Vaid kaks organisatsiooni on selle viie aasta jooksul koostöökogust lahkunud.

"Kindlasti on meie organisatsioonis ka passiivsemaid liikmeid, aga ehk on neil sisseelamiseks lihtsalt rohkem aega vaja," arvas tegevjuht, kutsudes organisatsiooni liikmeid üles olema senisest aktiivsemad, olgu see siis ühisüritustes kaasalöömisel, Virumaa koostöökogu pakutud koolitustel osalemises või hoopis projektide kirjutamisel ja raha taotlemisel. Samuti võivad kõik liikmed aidata kaasa sellele, et nii strateegia, projektide hindamine kui ka organisatsiooni töö oleks veelgi parem. "Kõik meie baasdokumendid on koduleheküljel üleval ning kui kellelgi tuleb idee, kuidas asju veel paremaks muuta, tasub sellest kindlasti teada anda," kutsus ta inimesi üles aktiivselt kaasa

aitama, et organisatsioon saaks veelgi paremaks.

Projektid läinud paremaks

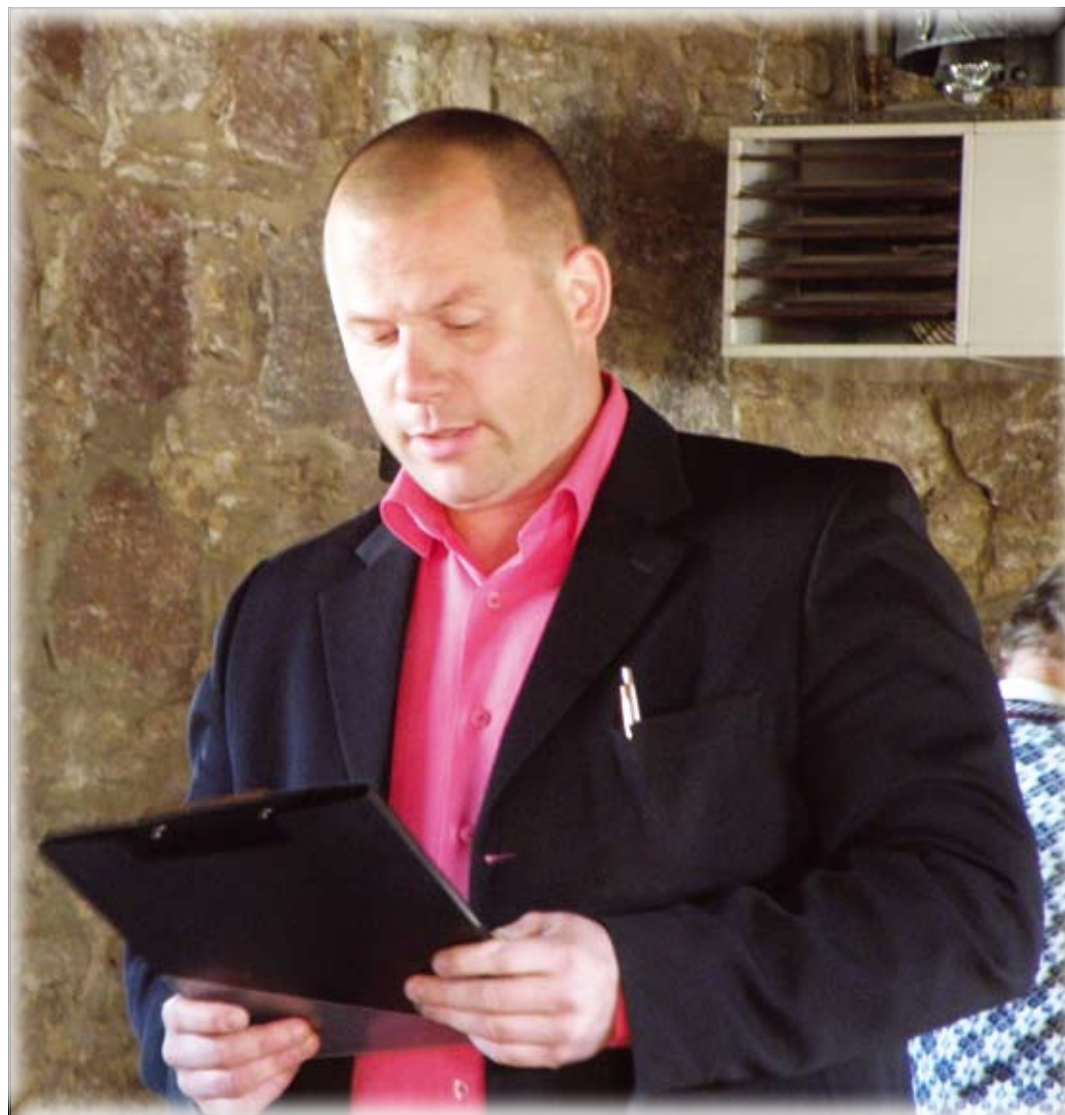
Virumaa koostöökogu rahajagamiskogemus on nüüdseks kolme aasta pikkune. Kui esimesed kaks aastat jagati raha algselt koostatud strateegia alusel, siis eelmisel aastal muudeti nii strateegiat kui meetmeid, milles raha jagatakse. Strateegia muutmine, mis on samuti üks oluline samm Virumaa koostöökogu viie tegevusaasta jooksul, näitab Ilvese sõnul samuti organisatsiooni arenemist ning seda, et nüüd osatakse paremini asju hinnata ja piirkonna sihte seada.

Ka projekti sisu on koos organisatsiooni arenemisega kasvanud - taotlused lähevad iga aastaga paremaks. "Enam ei tulda mütsiga lööma. Aga me oleme karmistanud ka taotlemise tingimusi ja täpsustanud nende menetlemise töökorda. Ühelt poolt kindlustab see meie enda seljatagust, teisalt oleme nõudlikumad taotlejate suhtes ning selleks, et raha saada, peavadki taotlused olema konkreetsamad ja täpsemad ning taotlejad kohusetundlikumad. Neil ei jää muud üle, kui kirjutada veelgi parema sisuga taotlusi," ütles Ilves.

Kui vaadata neid taotlusi, mis esimeses rahajagamisvoorus toetust said, siis Ilvese hinnangul on nende seas kindlasti ka selliseid, mis praeguses konkurentsisis enam raha ei saaks. "Aga on olnud ka väga tugevaid projekte; nende aastate olulismateks projektideks pean mina Kõrtsialuse külastuskeskuse ning Miila külamaja ehitamist, aga ka beebi- ja väikelastekooli loomist," loetles ta viimase kolme aasta edukamaid.

Kolme aasta jooksul on vaid üks kord olnud juhused, kus PRIA ei ole Virumaa koostöökogust heakskiidu saanud projektile oma jah-sõna öelnud. "Aga see oli ka meie viga. Projekt poleks juba meie juurest pidanud edasi jõudma," tunnistas Ilves. Toonane raha siiski kasutamata ei jäänud - vabanenud vahendid läksid ühe projekti elluviimiseks, mis algselt sai vaid osalise rahastuse.

Lõviosa heakskiidu saanud projektidest valmivad kenasti graafikus. "Tõsi, meil on paar murelast, kelle tähtaeg varsti kätte jõuab ning kelle

Virumaa koostöökogu üldkoosolekul tegi Hardi Murula terve rea ettepanekuid, kuidas rahajagamist ning hindamist läbipaistvamaks ja õiglasemaks muuta.

puhul tuleb uurida, kuhu asi on takerdunud ning miks projekti ellu viidud pole, kuid õnneks ükski tähtaeg otseselt veel kukkunud ei ole," tõdes Ilves.

Seirekomisjon hakkab jälgima

See, miks osad projektid ei saa rakendatud nii nagu algselt planeeritud, jääb edaspidi seirekomisjoni uurida. Seirekomisjon moodustati üldkogul ning selliste juhuste uurimine on vaid üks nende tööülesannetest. Põhiline, millega vastloodud seirekomisjon tööle hakkab, on strateegia täitmise jälgimine. See annab pildi, kas ja kui palju toetuse saanud projektidest aitavad kaasa välja töötatud strateegia elluviimisele ehk siis sellele, kas Virumaa koostöökogu piirkond areneb just selles suunas, nagu loodetakse ja tahetakse.

Lisaks sellele tegi üldkogu mitmeid muudatusi hindamiskomisjoni töös. Nii näiteks ei pea projekti enam hindama 18 liiget, vaid piisab, kui oma hinnangu on andnud vähemalt kaks kolmandikku hindamiskomisjoni liikmetest. Ka ei lähe

edaspidi projekti hindamisel arvesse kõige kõrgem ja kõige madalam hinne. "Ma ei usu, et see projektide üldjärjestust väga mõjutaks, kuid eks seda näitab praktika," ütles Ilves.

Välja vahetati ka osa hindamiskomisjoni liikmeid, kuna mõni neist ei ole enam organisatsiooni liige või on organisatsiooni esindajad muutunud.

Üldkoosoleku lõpus jagati välja tänukirjad nendele organisatsiooni liikmetele, kes on aidanud strateegiat ellu viia. "Kui me kolm aastat tagasi tänasime neid inimesi, kes aitasid strateegia kokku panna, siis tänava pidasime meeles neid, kes on aidanud planeeritud ellu viia," ütles Ilves, kes oli ka ise üks tänukirja saajaid. Lisaks tegevjuhile said tänukirja veel Andrea Eiche, Hardi Murula, Mati Ulm, Anne Liinak, Anne Kalamae, Eevi Anger, Valdek Haugas, Tõnis Lipp, Virgo Koppel, Ott Penek ja Inna Palm.

Tulevikku raske ennustada

Millised saavad olema Virumaa koostöökogu järgmised viis aastat, on Ilvese sõnul raske ennustada.

"Praeguseks on selge, et meil on olemas eelarve aastani 2013 ja selle aja jooksul jagame piirkonna arendamiseks ka raha. Mis saab edasi, on praegu keeruline öelda," tõdes ta.

Kindel on ka see, et järgmisel aastal jagatakse raha samade meetmete alusel nagu tänava ning strateegiat sel aastal muutma ei hakata. Küll vaadatakse strateegia ilmselt üle 2013. aastal, et teha seal vajadusel korrektiive.

Euroopa komisjon on kinnitanud, et rahastamisprogramm "Leader 2014" jätkub ka 2014. aastast ning Ilves loodab, et nii see ka läheb. "Paljuski sõltub see, mis edasi saab, ka ühtsest põllumajanduspoliitikast," ütles ta. Leader-foorum omalt poolt püüab samuti nende otsuste tegemisel kaasa rääkida, et kohapeal raha jagamine otsa ei saaks ning piirkonnas elavatel inimestel endil oleks võimalik arengu planeerimisel sõna sekka öelda. "Meie soov on, et Leader-programm jätkuks, et rahastamine jätkuks, et meie meetmed ei kattuks PRIA meetmetega ning kui võimalik, siis summad, mis meie kaudu eraldatakse, suureneksid," ütles Ilves.

Lõviosa rahast selleks aastaks jagatud

MTÜ Virumaa Koostöökogu jagas kevadel ära suurema osa selleks aastaks mõeldud rahast. Vaid noortele suunatud meetmes "Aktiivsed noored" tuleb sügisel lisavoor. Teistes meetmetes ülejäänud summad on liiga väikesed, et uut voozu korraldada ning need lähevad üle järgmisesse aastasse.

Sellel aastal jagas Virumaa koostöökogu esimest korda raha uute meetmete põhisel. Märtsikuus oli avatud kaks meetet, neist üks, turismile suunatud meede, on omakorda jagatud kaheks alameetmeks.

Turismimeetmes konkurents tihe

Turismi infrastruktuuride arendamise meetmes sai toetust kaks projekti. MTÜ Maidla Mõisa Arendus sai toetust Maidla mõisa infokeskuse arendamise teiseks etapiks. Maidla mõisa keldrisse planeeritud infokeskus, kust saab lisaks mõisale

tulevikus infot ka teiste piirkonna vaatamisväärsuste ja turismiatraktsioonide kohta, on jätkuprojekt, mis sai esimese osa toetusest juba eelmisel aastal. Kuna see oli rahastatud projektidest viimane ning raha polnud piisavalt, otsustas komisjon, et projekti rahastatakse järgmise aasta vahenditest.

Teine turismi infrastruktuuride arendamise meetmest toetust saanud MTÜ oli maakultuuri arendamise ühing, kes ehitab piisonifarmi juurde moosimaja. Projekti tulemusena valmib atesteeritud köök, mille puudumine on probleem terves Eestis. Atesteeritud köök annab võimaluse oma

moosi müügiks keeta kõigil inimestel, olgu need suuremad kasvatajad või hoopis aiapidajad. Lisaks moosile saab atesteeritud köögis valmistada ka kõiki teisi hoidiseid ja neid kas ise turustada või hoopis köögile müügiks jätta.

Kui turismi infrastruktuuri arendamise meetmes jäi väike summa üle ning see kantakse üle järgmisesse aastasse, siis turismiatraktsioonide arendamises oli konkurents nii tihe, et kaks projekti jäi toetuseta ning MTÜ Maidla Mõisa Arendus sai valitsejamaja sisustuse soetamiseks väiksema summa kui algselt küsiti. Uue korra kohaselt projekti, mis sai küsitust vähem raha, järgmisel aastal enam ei toetata. Nii peab Maidla Mõisa Arendus leppima lihtsalt väiksema summaga.

Maidla Mõisa Arendus sisustab toetuse eest oma

Maidla mõisa juurde luuakse Virumaa koostöökogu toel infopunkt, kus jagatakse infot kogu piirkonna kohta.

peagi lasteaia alt vabanevat valitsejamaja, kuhu tuleb seminariruum, aga ka näiteks sviit. Ruumid sisustatakse mõisamajale kohase mööbliga.

OÜ Mereoja Kämping ehitab toetusrahaga karavaniparkla Aseri ja Lügenuse valla piirile mere lähedale. Karavaniparkla saab veevõtukohta, elektrivarustuse,

sauna ning koha reovee äraandmiseks.

Lisaks sai sellest meetmest toetust MTÜ Rägavere Valla Huviklubi, kes arendab toetusraha eest oma ATV-radu ning muretseb juurde tehnikat.

Märtsikuus oli avatud ka mikroettevõtete arendamise meede, kus toetust said kõik neli taotluse esitanud ettevõtet: OÜ Erra Agro soetab toetuse abil endale traktori, et arendada köögiviljakasvatust, OÜ Aero Grupp laiendab oma ventilatsioonisüsteemide hooldusteenust ning muretseb juurde vajalikke vahendeid, pakkudes sellega tööd kahele inimesele, OÜ Puhas Maja muretseb tehnikat haljasalade hooldamiseks ja lumetõrje tegemiseks, hakates teenust pakkuma ettevõtetele aga ka omavalitsustele, FIE Peeter Tapner kavatses toetuse eest juurde muretseda ühe lumesaha.

Küsjaid kaks korda rohkem

Kõige tihedam konkurents oli piirkonna kompetentsi kasvatamise meetmes, kus raha küsiti kaks korda rohkem kui jagada oli. Kokku esitati sellesse meetmesse seitse projekti, rahastuse sai neist kolm. Üks seitsmest projektist ei kvalifitseerunud, kuna tegemist oli määrase rikkumisega: samale asjale küsiti toetust nii Leader- kui kohaliku omalgatuse programmist. Kuna määrus seda ei luba, siis tunnustati projekt mitte kvalifitseerunuks ning edaspidi kontrollitakse võimalikku projektide dubleerimist senisest karmimalt.

Kõige suurema toetuse kompetentsi kasvatamise meetmest sai jõefestivali Purfest korradamine. Teist aastat toimuv, kuid esimest korda Virumaa koostöökogu toel korraldatav üritus toimub 18.-20. augustini. Sarnaselt eelmisele aastale alustatakse Purse jõe keskonnaprobleemide lahkamisega, millele järgneb meelelahutusprogramm erinevais paigus. Festivali meelelahutuspool saab alguse 19.

augustil Maidlast ning lõpeb 20. augustil Zetode ja Metsatõlli kontserdiga Purse vanas kalasadamas, mille vahel astuvad üles muinasaegsed mõõgavõitlejad.

Samast meetmest toetatakse ka kohaliku toidu tootjate ja töötajate koolitamist ning kohaliku toidu brändi loomist. Tegemist on kolme Ida-Virumaa Leader-tegevusgrupi ühisprojektiga. Virumaa koostöökogu kaudu korraldatakse tootjatele ja töötajatele hulk koolitusi alates toidu tootmiseks ja müümiseks vajalike lubade hankimisest kuni turustamiseni.

Kolmas toetust saanud taotlus oli sellel aastal loodud sihtasutuse Aidu Veespordikeskus esitatud projekt, millega korraldatakse koolitusreis, et õppida maailma teiste sõudekanalite kogemustest. See taotlus sai vaid osalise rahastuse, kuna täismahus toetamiseks raha ei jätkunud.

Noortemeede teisele ringile

Meetmesse "Aktiivsed noored" esitati selles taotlusvoorus vaid üks projekt - MTÜ Purse Jõe Arenduskeskus korraldab suvel kuni 30 noorele teatrilaagri, mille tulemusena sünnib muinasajast rääkiv teatritendus, mida esitatakse jõefestivalil Purfest.

Teatrilaagris saavad noored võimaluse kaasa lüüa teatritüki sünni igas etapis alates materjali kogumisest kuni esietenduseni. Osa noori saab etenduses kaasa lüüa näitlejatena, teised korraldavad kostüümide ning dekoratsioonide valmistamist ning kolmandate ülesandeks on korraldada prooviperioodil osalejate liikumist ning toitlustamist. Laagris saavad lapsed kogemusi, kuidas üritusi organiseerida ning aimu sellest, kuidas üks teatritükk sünnib.

Noortemeetmes jäi suurem osa rahast selles voorus jagamata. Uus taotlusvoor kuulutatakse välja septembrikuus. Täpsemat infot selle kohta saab Virumaa Sūdame juuliku numbrist.

Turismi infrastruktuuride arendamine

Projekti nimi	Taotleja	Maksumus kokku €	Toetus €	Hinne
Maidla mõisa infokeskuse arendamine II etapp	MTÜ Maidla Mõisa Arendus	59 807.-	50 836.-	3,1
Moosimaja	MTÜ Maakultuuri Arendamise Ühing	145 107,91	70 000.-	2,64

Turismi atraktsioonide arendamine

Projekti nimi	Taotleja	Maksumus kokku €	Toetus €	Hinne
Puhkeala rajamine karavanituristidele	OÜ Mereoja Kämping	42 088,89	25 251.-	3,12
Piirkonna seiklusturismi võimaluste arendamine	MTÜ Rägavere Valla Huviklubi	67 693,41	40 616.-	2,95
Maidla mõisa valitsejamaja sisustuse soetamine	MTÜ Maidla Mõisa Arendus	27 420.-	16 452.-	2,83

Mikroettevõtete arendamine

Projekti nimi	Taotleja	Maksumus kokku €	Toetus €	Hinne
Köögivilja tootmise käivitamine	OÜ Erra Agro	46 000.-	20 000.-	3,21
Aero Grupp OÜ arendusprojekt seadmete ostmiseks	OÜ Aero Grupp	33 332,83	19 999,70	3,09
Haljasalade hoolduse ja lumetõrjeteenuse osutamine	OÜ Puhas Maja	13 784,57	8 270,74	2,79
Lumesaha ostmise	FIE Peeter Tapner	4 660.-	2 796.-	2,58

Piirkonna kompetentsi kasvatamine

Projekti nimi	Taotleja	Maksumus kokku €	Toetus €	Hinne
Jõefestivali „Purfest 2011“ korraldamine	MTÜ Purse Jõe Arenduskeskus	9 668,00	8 701,00	3,25
Kohaliku toidu tootjate ja töötajate koolitamine ning kohaliku toidu ühine bränding	MTÜ Kirderanniku Koostöökogu	6 007,00	4 315,50	2,96
Kogemuste omandamine Aidu veespordikeskuse arendamiseks	SA Aidu Veespordikeskus	10 750,00	7 576,50	2,75

Aktiivsed noored

Projekti nimi	Taotleja	Maksumus kokku €	Toetus €	Hinne
Teatrilaager piirkonna noortele	MTÜ Purse Jõe Arenduskeskus	6 120,50	5 508,00	3,16

Virumaa koostöökogu väisas Harjumaad

MTÜ Virumaa Koostöökogu käis kahepäevasel ekskursioonil Harjumaal - Kiili, Saue, Saku ja Harku valda koondava MTÜ Nelja Valla Kogu territooriumil - et õppida lisaks välisreisiidele ka oma Eesti kolleegide kogemustest.

Idee minna vaatama MTÜ Nelja Valla Kogu tegemisi tuli Virumaa koostöökogul saatel "Mina elan siin". "Nägin seal kohti, mis tekitasid huvi ning mõtlesime, et mõistlik oleks ise kohale minna ja vaadata. Pealegi on Leader-tegevusgruppidel üksteise külastamine levinud - mullu käisid meil külas hiidlased, tänavu saarlased, me ise oleme vähe ringi liikunud," ütles MTÜ Virumaa Koostöökogu tegevjuht Aili Ilves, kelle sõnul on seni uudistatud pigem seda, mida tehakse teisel pool piiri, samal ajal kui Eestis on väga vähe ringi käidud.

Osaliselt korras mõis

Ekskursiooni esimene sihtpunkt oli Kumna mõis, millest sõja ajal sai luurekool ning kus hiljem paiknesid nõukogude sõjavägi ja kolhoosi kontor. Pärast nende lahkumist seisis mõis rüüstatuna tühjal, kuni 2000. aastal erakätte läks.

Mõis on saanud renoveerimiseks toetust mitmest fondist, sealhulgas ka Leaderist. "Mõisas on nii heakorrastatud kohti, mis on kasutusel, aga ka ruume, mis seisavad samas seisus nagu siis, kui omanikud selle kätte said," rääkis Ilves, kelle sõnul ütles kohalik võõrustaja, MTÜ Nelja Valla Kogu tegevjuht ja juhatuse esimees Deiv Rahumägi peremehe kohta, et ei ole kindel, et ta oma naisele mõne kleidi on ostnud, sest kogu vaba raha läheb mõisa.

Kumna mõis on mõeldud ürituse korraldamiseks. Eluruumid seal pole, küll saab seal korraldada kontserte,

pidada pulmi ja teha muid suuremaid üritusi, mille korraldamisel saab muuhulgas kasutada ka talveaeda. "Mõisa renoveerimisel ajaloolist materjali väga kasutada pole olnud ning paljuski on see, mis sündinud, omaniku fantaasia," ütles Ilves.

Merekindlus objekt number üks

Teine ajalooline objekt, mida Harjumaal vaatamas käidi, oli Peeter Suure merekindlus - rannapatareide ja maismaakindlustuste võõnd, mis rajati Tallinna ja Porkkala ümbrusse ning nende vahelistele saartele ajavahemikul 1912 - 1918.

Merekindlus jaguneb mererindeks ja maarindeks. Mererinde moodustasid Pakri, Suurupi ja Viimsi poolsaartel ning Kakumäel, Aegnal, Naissaarel, Väike-Pakril ja Paljassaarel paiknevad rannakaitsepatareid. Maarinne, mis kaitseb piirkonda väljastpoolt tuleva ründe eest, koosnes kaitselinniidest, mille välisserv jooksis kaarena Türi-Valme-Humala-Pääsküla-Saku-Sausti-Maardu joonel ümber Tallinna.

"Merekindluse korrastamine on Nelja Valla Kogu üks prioriteetseid tegevusi," ütles Ilves, kelle sõnul on vanadest käikudest välja viidud tonnide viisi sodi, et puhastada maa-alla viivaid käike. Eelkõige just käikude puhastamine ning nende eksponeerimine ongi esimene ülesanne. "Teha on veel väga palju, kuna rajatis on väga suur. Tõsi, ehkki tegemist on väga suure mili-

taarobjektiga, pole sõda selles rajatises kunagi peetud, ehkki seal on olemas terve maa-alune maailm, kuhu raudteega pidid vagonetid tooma laske- ja toidumooni. Seal oli majutuskoht sõdurite jaoks, aga ka näiteks söökla, mida samuti püütakse taastada, et hiljem eksponeerida," ütles Ilves, kelle kinnitusele ei ole merekindluse näol tegu ainult ühe tegevusgrupi objektiga ning selleks, et seda täies mahus korrastada ja eksponeerida, tuleb kaasata ka teine Harjumaal tegevusgrupp.

Ilvese sõnul on see imetlusväärne militaarobjekt, mis oma suursugususega avaldab muljet isegi naistele. Talvel on merekindlus, kus nahkhiired talvitumas käivad, külastajatele suletud. "See on objekt, mida tasub külastada igal aastal, et näha, kuidas asjad edenevad - elamuse saab sealt kindlasti," lubas ta.

Harku vallas, kus merekindlus asub, käidi külastamas ka Suurupi tuletorni, kuhu on kokku kogutud tuletornide ajalugu alates erinevatest tehnilistest lahendustest, mida majakates on kasutatud kuni selleni, milline on nende otstarve läbi aastate olnud.

Teraapia koos hobustega

Vääna külakojas sõi reisiseltskond lõunat ning vaatas üle Nelja Valla Kogu kontori. Külakoda täidab ka seltsimaja ülesannet: seal käib koos käsitööselt, on väike laste loovuskool, seal on olemas kangasteljed. Külamaja õuel asub jahimajak, kus on olemas kõik, mida jahimeestel pärast jahti vaja läheb. "Seal tegeletakse pärast jahti loomakeredega, küpsetatakse maksa, käiakse saunas ning vajadusel saab

Peeter Suure merekindlus on üks mõjusamaid militaarobjekte, mis viib külastajad maa-alusesse maailma.

kohapeal ka magada," rääkis Ilves.

Leader-programmist toetuse saanud objektidest järgmine oli Kukrumäe ratsatalu. "See on eriline koht, kus tehakse puuetega lastele hobuteraapiat," ütles Ilves. Eelkõige aidatakse ratsatalu liikumispuuetega lapsi. "Kuna hobuse käimise rütm on sarnane inimese omaga, siis tunnetab laps hobusel rütmi, mis aitab tal käima õppida. Nii mõnigi laps on seal jalule saanud," selgitas Ilves, kelle sõnul teeb ratsatalu koostööd haigekassaga ning hobuteraapiasse pääseb muuhulgas perearsti saatekirjaga.

Metsanurme külakeskuses tutvuti vabaõhulavaga külalplatsiga, kus saab korraldada suuremaid üritusi: pulmi, sünnipäevi ning firmade suvepäevi. "Tänu selliste ürituste korraldamisele külakeskus ennast ära majandab," selgitas Ilves, kelle sõnul oli lisaks külalplatsile korda tehtud ka üks vana ait, kus kaminaga ruumis saab korraldada üritusi vihmase ilmaga.

Õnne-tänavajuustukoda

Ekskursiooni teine päev algas Kurtna mootorrattamuseumis, kuhu on kokku kogutud mootorrattaste ajalugu alates eksponaatidest, mis on väga vanad ja maa seest välja kaevatud, kuni asjadeni, mida keskealised mäletavad oma nooruspõlvest. "Seal olid olemas nii

Kukrumäe ratsatalu aitab lapsed liikuma.

sääreväristajad kui esimesed rollerid, aga ka 50ndatest pärit võidusõidumotikad," ütles Ilves, et tegemist on Eestis ainulaadse muuseumiga, kuna kusagil mujal kaheksakümnendate mootorsõidukite ajalugu koondatud ei ole.

Järgmises peatuskohas, Esko talus filmitakse Õnne-tänava seriaali taluvõtteid. "Kohapeal olles oli küll tunne, et oled seriaali sattunud - kõik, mida sa reaalselt nägid, on telekast juba tuttav," tunnistas Ilves, talus tekkinud tunnet, et oled sattunud telekasti.

Esko talus valmistatakse juustu nagu ka teletalus. Lisaks juustule veel jogurtit ja kohupiima, mida inimesed kohapealt ostmas käivad. "Tegemist on tõeliselt maitsevate asjadega," kiitis

Ilves. Lisaks piimatoodete valmistamisele ning piima- ja lihakarja kasvatamisele tegeleb talu ka turistide vastuvõetuga. "Me ei olnud seal segajad, talu saab ekskursioonide vastuvõetmisest lisaraha," kinnitas Ilves, kelle sõnul Virumaa koostöökogu piirkonnas pakub sellist lisateenust vaid Metsiku Piisoni Saloon.

Viimaseks peatuskohaks oli Hüüru veski forellikasvatuse, kus reisiseltskond endale ninaesise ise välja püüdis.

Ilvese sõnul on Virumaa koostöökogu ka edaspidi valmis sarnased reise teistesse tegevusgruppidesse ette võtma: "Ootame selles osas liikmetelt aktiivseid ettepanekuid, millised piirkonnad võiksid huvi pakuda."

Kumna mõis on saanud toetusi erinevatest projektidest ning on osaliselt renoveeritud, osaliselt mitte.

Esko talus satub inimene teleseriaali - siin filmitakse kodumaist seepi "Õnne 13".

Suveüritused Virumaa Koostöökogu piirkonnas

Rattamatk, perepäev. 4. juunil Püssi, Maidla, Kiviõli, Lüganuse. www.maidla.ee

Ajalookonverents "Juurte juurde" 11. juunil Maidla mõisas. Samas ka külastusmängu "Unustatud mõisad" esimene külastuspäev. www.maidla.ee

Maasikafestival. juunis Piisonifarmis, Metsiku Piisoni Saloon Põlula külas Lääne-Virumaal. www.piisonifarm.ee, hillar@piisonifarm.ee

Ojasaare golf. juunis. www.ojasaare.ee, Jaan Lipsmäe 5027425

Püssi punk. 2. juulil Püssis. www.pyssilv.ee

Lüganuse kihelkonnapäev (Lüganuse kihelkond 770 a) 9. juulil Lüganuse külaplatsil. www.lyganusevv.ee

"7 linna muusika" festivali kontsert. 9. juulil Maidla mõisas. www.maidla.ee

Uljaste suvetriibu. 10. juulil Uljaste järvel. Rakvere Spordikeskus 5072182 Allan Jaakus või Sonda vallavalitsus, sonda@sonda.ee, 5052195 Andrea Eiche

Uljaste triatlon. 17. juulil Uljaste järve ääres. Sonda vallavalitsus, sonda@sonda.ee, 5052195 Andrea Eiche

Maidla valla XII päevad "Elagu Maidla külad". 30. juulil mõisa pargis. www.maidla.ee

Ojasaare rannavolle. juulis. www.ojasaare.ee, Jaan Lipsmäe 5027425

Sõstra ja marja festival. juulis Piisonifarmis. Metsiku Piisoni Saloon Põlula külas Lääne-Virumaal. www.piisonifarm.ee, hillar@piisonifarm.ee

Virutoit.ee annab võimaluse toote tutvustamiseks ja müügiks

MTÜ Virumaa Koostöökogu, MTÜ Kirderanniku Koostöökogu ja MTÜ Peipsi-Alutaguse Koostöökogu piirkondade, so kogu Ida-Virumaa ning Lääne-Virumaa Rägavere valla toidu tootjate, töötajate, müüjate, toitlustajate ja tarbijate vahelise suhtluse ning kohaliku tooraine ja toidu aktiivsemaks kasutuselevõtuks on loodud keskkond virutoit.ee.

Keskkond on asukohapõhine, st virutoit.ee on suunatud asukohapõhiseks suhtluseks ning info on seotud geoandmetega - sündmusi, uudiseid, kuulutusi, ideid, probleeme, foorumeid, asutusi jms on võimalik kuvada nii tavapärasel tekstivaates kui ka kaardil.

[Virutoit.ee](http://virutoit.ee) ei ole mõeldud ainult suhtlusplatvormiks, vaid eesmärgiga tuua kokku toiduga seotud isikud tootjast-kasvatajast lõpptarbijani, et info liiguks operatiivselt paljude vahel, see oleks kiiresti leitav ja koonduv ühte kohta.

Kuna osapooled saavad ise infot jagada (sisestada), siis on teave alati asja- ja ajako-

hane. Keskkonnas saab anda teada oma ettevõtte tegevusest, oma tootest, leida ostja või müüja, tõstatada probleeme, küsida nõu jpm.

Kuna virutoit.ee sai nähtavaks veidi aega tagasi, siis sisu on veel hõredalt, kuid just kasutajatega koos tekib sinna ka sisu. Täna infoühiskonnas valitseb info ja erinevate kanalite rohkus, mida ei pruugi jõuda pidevalt jälgida. Registreerudes virutoit.ee kasutajaks saate info uudiste kohta keskkonnas oma e-postile, mis lihtsustab uueneva infoga kursis olemist.

Teine uudis seoses kohaliku toidu projektiga on see, et alustame toodete kaar-

distamisega, et uurida ja leida võimalusi turustuseks. Oleme loonud kontakti Selveri esindajatega, et saada müüki meie piirkonna tooteid. Selleks et jätkata läbirääkimiste ja võimaluste väljaselgitamisega, on tarvis meil teada konkreetset toidu tootjate ja kasvatajate huvi - milliseid tooteid ja millises mahus on võimalik kauplusele pakkuda. Võimalik, et kohalikku toodet müüakse meie piirkonna Selverites

(Narva, Jõhvi, Kohtla-Järve, Rakvere) või ka kogu Selveri ketis. Kui teil on soov selles protsessis osaleda ning jõuda oma tootega Selveri lettidele, siis võtke ühendust all toodud kontaktidel. Samuti saab infot anda virutoit.ee keskkonnas.

ERIKA PÄÄBUS,
projektijuht
erika.paabus@kirderannik.ee
tel 5109547

Kohaliku toidu projekti infopäevad

5. juunil kell 11 Iisaku külalaada raames Iisaku muuseumi kaminasaalis.

14. juunil kell 14 Maidla mõisa aias. Kõik tootjad ja töötajad, kellel on huvitavat kaupa, võiksid selle degusteerimiseks kaasa võtta.

9. juulil kalalaada raames Lohusuus.

10. juulil mõisapäeva raames Illukal.

Juulikuus toimuvad infopäevad ka Jõhvis ja Vaivaras. Kuupäev ja kellaaeg täpsustatakse hiljem.

saku kutsub: Guido Kangur ja Kauni Muusika MTÜ esitlevad

TULETORNI KONTSERT 2011

25-26 JUUNI
Rannapungerja
Ida-Virumaa

17.00 / AJAVARES
19.00 / LENNA KUURMAA ja ans. "LENNA"
21.00 / TÖNIS MÄGI
22.00 / ESTRAADIRAADIO

25 juuni

14.00 / „ÜLLATUSKÜLALINE“ VANA BASKINI TEATER
17.00 / ALUTAGUSE KAUNID KUNSTID
19.00 / TANEL PADAR ja THE SUN akustilise kavaga
"VEIDI VALJEM KUI VAIKUS"

26 juuni

Päevapilet 8 / 5 eur | Kahe päeva pilet 15 / 8 eur | Piletid müügil kõigis piletimüügi punktides üle festi
* Sooduspilet kehtib õpilastele ja pensionäridele, alla 15a. tasuta.

Purfest kasvab Virumaa koostöökogu toel suuremaks

Eelmisel aastal alguse saanud kahepäevane Purfest, mis koondab nii keskkonnaüritust kui ka kultuuriprogrammi, on sellel aastal neljapäevaseks kasvanud ning esinejate rivi on tänu Virumaa koostöökogu toetusele mullusest veelgi uhkem.

Tänavune Purfest saab alguse keskkonnapäevaga 18. augustil. Keskkonnapäeva läbiviimist toetab keskkonnainvesteeringute keskus ning kui eelmisel aastal olid esinejateks peasjalikult Purtse jõe vahetus läheduses tegutsevad suurettevõtted, siis tänavu antakse parem ülevaade jõe olukorrast, probleemidest ning võimalikest lahendus-

test. Keskkonnaseminar toimumiskoht on tänavu samuti eriline - seminari telk pannakse püsti Uhaku karstiala juures, kus keskkonnareostust on selgelt näha.

Purfesti kultuuriprogramm algab 19. augusti õhtul Maidla silla juures: trikivabrik annab tsirkusetenduse Purtse jõe kohal, kus pannakse liikuma jalgratas ning sellele õhuakrobaadid.

Esimese päeva kava jätkub Püssis, kus tammiesisele paisule ehitatud laval astub üles Eesti kuulsaim sõutrummar Peeter Jõgioja koos oma meeskonnaga. Pea 45minu-

tilist trummišöud saadavad lisaks heale muusikale mitmesugused eriefektid alates ilutulestikust ja lõpetades laseritega.

Päeva lõpetab kontsert Lüganuse ringhoone hoovis, kus esmalt astub lavale Jarek Kasar alias Chalice ning õhtu jätkub simmaniga ansambli Virre saatel.

Teise päeva üritused juhatab sisse regilaul Lüganuse kiriku lähedal asuva silla juures. Regilaulukontsert on omamoodi sissejuhatus muinasajast rääkivale teatritendusele, mis saab teoks tänu teisele Virumaa koostöökogust toetust saanud üritusele. Etendus sünnib noorte teatrilaaagri tulemusena, kes aitavad kaasa nii näidendi enda sünnile, selle lavastamisele, dekoratsioonide valmistamisele, kostüümide õmblemisele kui etenduse platsi korrastamisele.

Näidendi kirjutaja on Rakvere teatri näitleja, lavastaja ja draamakirjanik Toomas Suuman, etenduse lavastab

ning peaosas mängib Rakvere teatri näitleja Margus Grosnõi. Kõikidel piirkonna noortel, kes tahavad end laval teatritükis proovile panna või etenduse sünnis kaasa lüüa, palume ennast registreerida kas telefonil 5663 3540, meiliaadressil gerli@pohjarannik.ee või Purfesti leheküljel Facebookis.

Teatritendus toimub Sil-laoru hüdroelektrijaama juures.

Teise päeva võtab kokku lõppkontsert Purtse vanas kalasadamas, kus astuvad üles Zetod ja Metsatõll ning kahe esineja vahel toimub muinasajaga jälgendav mõõgavõitlusturniir. Teise päeva lõppkontsert on ka ainus tasuline üritus. Kontserdi piletid tulevad müüki juuni keskpaigas. Kõik ülejäänud üritused ja tegevused on pealtvaatajatele tasuta.

Purfesti viimasel päeval pannakse Liimala rannas üles viikingilaager, kus saab maitsta muinasajast toitu ja teha meistrite õpetuste järgi käsitööd; lauldakse regilaulu, lapsed saavad kohapeal mõõka keerutada ja mängida lahingumänge laagri territooriumil.